

HITCHCOCK & HÄNDEL AT HALL

Un crit esgarriat aconsegueix tapar l'Orquestra Simfònica de Londres durant les notes finals de la *Storm Clouds Cantata* d'Arthur Benjamin. Un sicari planejava disparar contra un cap d'estat en el precís moment que l'orquestra arribés al clímax d'un *crescendo* amb el xoc dels platerets. El xisclé fa que falli, el dignatari salva la vida i el *happy end* està servit. L'escena és un exemple canònic de com crear suspens: els enquadraments, el joc de plans i contraplans, el color, el tempo, en definitiva tota la planificació i el muntatge són una exhibició d'estil i de tècnica cinematogràfica, per bé que avui és segur que Alfred Hitchcock no hauria ni pogut estrenar la pel·lícula (*L'home que sabia massa*), perquè la seqüència sencera dura dotze minuts (!). Aquí en teniu els darrers cinc i mig. Al tanto: només hi ha música, cap paraula (només el bram)¹, fet que no fa sinó confirmar la poca importància que el director anglès concedia als diàlegs (i de passada, als actors)².

Hitchcock, per Joan Brossa

<https://www.youtube.com/watch?v=1CBjxGdgC1w>

L'episodi està rodat al Royal Albert Hall, la gran sala ovalada que es va projectar com un espai igualitari, “on la gent de classe baixa pogués aprendre d'arts, política, ciència o història”. Al llarg del temps, aquest auditori ha acollit tota mena d'esdeveniments, com estrenes cinematogràfiques, circ, combats de boxa i de sumo, conferències, òperes i, naturalment, concerts de tota mena (fins i tot el Festival d'Eurovisió de 1968!). Això però no ha estat sempre així, perquè el 1972 la direcció va prohibir tots els concerts de rock i pop a la vista del “perill públic creat pel comportament histèric dels seus fans”. Tot i que es va aixecar al cap de poc temps, la prohibició va impedir que s'hi estrenés *Tommy*, l'òpera-rock de The Who³ amb Rod Stewart, Ringo Starr i Peter Sellers entre altres: francament, jo no m'ho puc explicar:

https://youtu.be/Lnzl6qkIc_M

Aquest 2021, feliçment superats els rumors de fallida com a conseqüència del tancament per culpa de la pandèmia, el Royal Albert Hall (RAH) celebra els 150 anys. Fou el 29 de març de 1871, que “Sa Majestat Victòria, per la Gràcia de Déu Reina del Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda, Defensora de la Fe i Emperadora de l'Índia”, va presidir la inauguració d'aquest edifici singular, que els llibres afirmen inspirat en els amfiteatres romans clàssics. Aquell dia, Victòria, trasbalsada per una profunda emoció, va cedir el discurs inaugural al seu fill Eduard (futur Eduard VII). El nom inicialment assignat era *The Central Hall of Arts and Sciences*, però per decisió personal de la reina se'l va acabar batejant *Royal Albert Hall of Arts and Sciences*, en memòria del seu difunt consort, Albert de Saxònia-Coburg Gotha, que n'havia estat el gran impulsor però que havia traspassat deu anys abans, el 1861. Des d'aleshores i fins la seva mort, la reina va anar de dol rigorós quaranta anys.

¹ Per als amants del cinema, l'escena final de la 3a part d'*El Padrí* és clarament deutora d'aquesta (tot i que la de Can Corleone acaba malament)

² “Corre una llegenda que diu que odio els actors. Imagina't algú odiant en James Stewart... No em sé imaginar com va poder sorgir aquest rumor. Podria venir perfectament del fet que m'atribuïssin la frase que els actors són com bestiar. Els meus amics actors saben que jo seria incapaç d'una afirmació tan estúpida, insultant i insensible com aquesta. Allò que probablement vaig dir és que els actors han de ser tractats com a bestiar” (A. Hitchcock, entrevista de F. Truffaut)

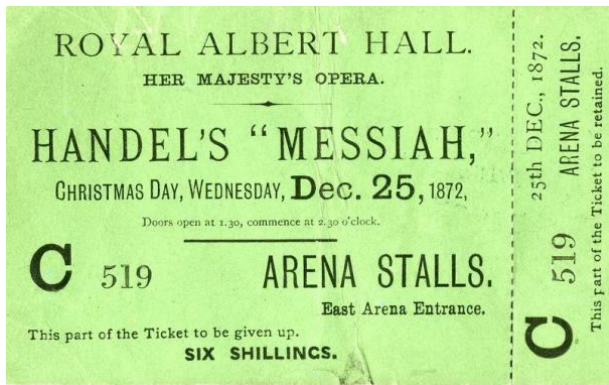
³ Demostrant una envejable velocitat de reacció, pràcticament vaticana, la direcció de l'Albert Hall va trigar només 43 anys a entonar el mea culpa i demanar disculpes a la banda. És clar que Keith Moon i John Entwistle ja no van ser a temps de rebre-les personalment...

L'auditori es troba situat al barri de South Kensington de Londres, tocant a Hyde Park i de camí a Knightsbridge, en una zona que concentra museus i centres educatius i d'investigació anomenada Albertopolis, també en honor del príncep, tot i que aquest nom no s'ha acabat d'imposar popularment.

Si externament, des del punt de vista arquitectònic, el RAH és una icona entre les grans sales de concerts del món, junt amb l'Òpera de Sidney, el Lincoln Center de Nova York, la Fenice de Venècia o el Palau de la Música Catalana (i para de comptar), per als britànics té un component íntim, emocional, realment acusat. Durant la Segona Guerra Mundial, quan els bombardejos de la Luftwaffe sobre Londres, van pintar-lo de negre per tal de camuflar-lo i protegir-lo, amb raonable èxit (només es van trencar tots els vidres). Però és que la gran sala el·líptica havia acollit esdeveniments tan transcendents com les marxes i mítings de les *Suffragettes*, de 1908 fins al 1918, quan van poder celebrar-hi el reconeixement del dret de vot de les dones i van nomenar-lo *Temple of Liberty*. En un altre ordre de coses, potser més *bizarre*, el 13 de juliol de 1930 deu mil persones s'hi van aplegar en una sessió d'espiritisme, confiats que Sir Arthur Conan Doyle retornaria del Més Enllà sis dies després de morir. Com tantes altres vegades, les versions discrepen sobre qui és que realment va fer-se present i es va arribar a insinuar a la vídua, si Conan Doyle, Holmes, o Moriarty...

Però l'Albert Hall és també seu de tradicions centenàries, de les que els britànics n'estan tan orgullosos (i bé que fan!), i una de les *most beloved* és la representació del *Messies* de Händel. La primera funció al RAH data del mateix any de la inauguració, el 3 de juliol de 1871. Aquí tenim una entrada del dia de Nadal, però de 1872:

Des d'aleshores, l'obra s'hi ha representat sencera un total de 566 vegades (1.148 comptant els concerts amb seleccions o *highlights*). Només es va deixar de tocar el 1940 (tot i que durant la II WW es va programar 18 cops), i hom calcula que l'han pogut gaudir *in situ* 5 milions de persones, que ja és estimar-se-la...

Però es veu que amb això no en tenen prou: la tradició té una de les manifestacions més senyalades en la celebració anual del que s'anomena *Messiah from*

scratch, traduïble per "Messies des de zero", i que ve a coincidir més o menys amb el que aquí anomenem Messies participatiu.

Bàsicament, en el cas de Londres es tracta que des del 1974, la gent es reuneix un dia de finals de novembre o principis de desembre al RAH per cantar el Messies sense assajos previs (!), excepte el cor professional, els solistes i l'orquestra, és clar. Tal com va passar amb la funció inaugural de l'obra a Dublín el 1742, la recaptació es dedica a obres de beneficència. L'admissió es fa per rigorós ordre d'inscripció ("*There are no favourites and no concessions*"). Els qui han tingut l'oportunitat de participar-hi parlen amb entusiasme d'una experiència adrenalínica desbordant, com és fàcil d'imaginar quan, parafrasejant Stefan Zweig, sents les immenses onades de la música envestint-te amb els brams de 3.500 veus. Això, poca broma, vol dir que hi ha gairebé tres cantaires per cada espectador⁴. Ara bé, s'ha de dir que per anar preparant adequadament la gola i l'esperit, els setze restaurants i bars de la Sala obren dues hores abans de la funció.

Així sonava l'*Hallelujah* l'1 de desembre de 2013. En la gravació podreu apreciar que hi ha molta més gent amb partitura que "amb sense", que deia un enyorat alcalde de Barcelona que no era en Pich i Pon:

<https://www.youtube.com/watch?v=AMsxxMog02Q>

Carles Riba, avi d'en Pau, va escriure que en les grans obres barroques "*tot el món és vist, d'un cop d'ull; i el món és trobat etern i bo, és trobat en ordre bell. És el cosmos que Pitàgores mirà, el pare de la música, el que tenia per déu patró no un déu de passió, sinó Apol·ló Olímpic, déu de contenció i d'harmonia.*"

Doncs, Amén.

Bon Nadal!

Iu

⁴ La capacitat original de la sala era de 9.000 persones, entre asseguts i drets, però actualment les restriccions per motius de seguretat fan que el màxim aforament sigui de poc més de 5.000.